צו א ב ג ד מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הלכה יח:

ר"ל מילה

צז ה ו מיי' שם פ"ז הלכה י:

צח ו מיי' שם פ"ג הלכה יח:

צט ח מיי' שם פ"ג הלכה י:

ק ט מיי' שם הל' ס:

קא י מיי' שם הל' ו:

שעשה משה כשרים לו וכשרים לדורות, חצוצרות כשרות לו ופסולות לדורות. חצוצרות מ"ט? אילימא דאמר קרא "עשה לך" לך ולא לדורות, אלא מעתה "ועשית לך ארון עץ" הכי נמי דלך ולא לדורות? אלא אי *למאן דאמר "לך" משלך, אי למ"ד "כביכול בשלך אני רוצה יותר משלהם", האי נמי מיבעי ליה להכי! שאני התם דאמר קרא "לך" "לך" תרי זימני: עשה לך, והיו לך. תני רב פפא בריה דרב חנן קמיה דרב יוסף: מנורה היתה באה מן העשת מן הזהב, עשאה של כסף כשרה, של בעץ ושל אבר ושל גיסטרון רבי פוסל ור' יוסי ברבי יהודה מכשיר, של עץ ושל עצם ושל זכוכית דברי הכל פסולה. א"ל: מאי דעתך? א"ל: בין מר ובין מר כללי ופרטי דרשי, מידו מר סבר מה הפרט מפורש של מתכת אף כל של מתכת, ומר סבר מה הפרט מפורש דבר חשוב אף כל דבר חשוב. אמר ליה: סמי דידך מקמי דידי, *דתניא: כלי שרת שעשאן של עץ רבי פוסל ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר. במאי קא מיפלגי? רבי דריש כללי ופרטי, *ורבי יוסי ברבי יהודה דריש ריבויי ומיעוטי. רבי דריש כללי ופרטי: "ועשית מנורת" - כלל, "זהב טהור" - פרט, "מקשה תיעשה המנורה" - חזר וכלל, כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט מפורש של מתכת אף כל של מתכת. ר' יוסי ברבי יהודה דריש ריבויי ומיעוטי: "ועשית מנורת" - ריבה, "זהב טהור" - מיעט, "מקשה תיעשה המנורה" - חזר וריבה, ריבה ומיעט וריבה - ריבה הכל. ומאי רבי? רבי כל מילי, ומאי מיעט? מיעט של חרס. אדרבה, סמי דידך מקמי דידי! לא ס"ד, דתניא: אין לו זהב מביא אף של כסף, של נחשת, של ברזל, ושל בדיל, ושל עופרת, רבי יוסי ברבי יהודה מכשיר אף בשל עץ. *ותניא אידך: לא יעשה אדם בית תבנית היכל, אכסדרה כנגד אולם, חצר כנגד עזרה, שלחן כנגד שלחן, מנורה כנגד מנורה, אבל עושה הוא של חמשה ושל ששה ושל שמנה, ושל שבעה לא יעשה ואפילו משאר מיני מתכות. ר' יוסי בר רבי יהודה אומר: אף של עץ לא יעשה, כדרך שעשו מלכי בית חשמנאי. אמרו לו: *משם ראיה? שפודים של ברזל היו וחיפום בבעץ, העשירו - עשאום של כסף, חזרו והעשירו - עשאום של זהב. אמר שמואל משמיה דסבא: גובהה של מנורה שמנה עשר טפחים: הרגלים והפרח ג' טפחים, וטפחיים חלק, וטפח שבו גביע וכפתור ופרח, וטפחיים חלק, וטפח כפתור, ושני קנים יוצאין ממנו אחד אילך ואחד אילך ונמשכין ועולין כנגד גובהה של מנורה, וטפח חלק, וטפח כפתור ושני קנים יוצאין ממנו אחד אילך ואחד אילך נמשכין ועולין כנגד גובהה של מנורה, וטפח חלק, וטפח כפתור ושני קנים יוצאין ממנו אחד אילך ואחד אילך ונמשכין ועולין כנגד גובהה של מנורה, וטפחיים חלק, נשתייר שם ג' טפחים שבהן ג' גביעין וכפתור ופרח. גביעין למה הן דומין? כמין כוסות אלכסנדריים. כפתורים למה הן דומין? *כמין תפוחי הכרתיים. פרחים למה הן דומין? כמין פרחי העמודין. ונמצאו גביעין עשרים ושנים, כפתורים אחד עשר, פרחים תשעה. גביעים מעכבין זה את זה, כפתורים מעכבין זה את זה, פרחים מעכבין זה את זה, גביעים כפתורים ופרחים מעכבין זה את זה. בשלמא גביעים עשרים ושנים, דכתיב "ובמנורה ארבעה גביעים וגו'" וכתיב "שלשה גביעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח וגו'", ארבעה דידה ותמני

אכסדרה כנגד אולם. אף על גב דאולם היה בו ד' מחיצות כדתנן במסכת מדות (פ"ד מ"ז) וגרים נמלא דעירובין (דף ב.) מייתי לה פתחו של אולם גובהו מ' אמה ורחבו עשרים אמה ותמם אמלתראות של מילא היו על גביו ולאכסדרה אין לה אלא ג' דפנות כדמוכח בסמוך מפני מה נקרא האולם בה' מפני שדומה לאכסדרה ועוד אמרינן בפ' לא יחפור (ב"ב כה.) עולם לאכסדרה הוא דומה ורוח רביעית אינה מסובבת מ"מ מחמת שפתח אולם רחב וגבוה מאד ולא היו לו דלתות דומה לאכסדרה שנראה כפרוץ בצד אחד. מ"ר:

שפודים של ברזל. קרי להו שפודים מפני שלא היו בה גביעים כפתורים ופרחים כדאמרי' לעיל בלא זהב באה גביעים כפתורים ופרחים. מ"ר: **גובהה** של מנורה י"ח טפחים. יש אומרים בשם ר"ת דנפקא ליה לסבא מסניפין שאצל השולחן לערוך לחם הפנים שהיו גובהן י"ח טפחים והמנורה היתה להאיר על השולחן ונראה דלא אמר ר"ת דבר זה משום דהא סניפים כנגד לחם הפנים ולקמן בפ' שתי הלחם (דף צו.) אמרינן דלר' מאיר מקדש שולחן י"ב טפחים למעלה ולר' יהודה ט"ו לבד (מרגלי) השולחן אמה וחצי. מ"ר:

וטפח שבו היה גביע כפתור ופרח. יש תימה למה היה משונה משאר גביעים כפתורים ופרחים שהיה לכל אחד טפח וזה לא היה כי אם טפח. מ"ר:

אכן

אלא. ב] אתי האי לך לא למ"ד בשמעתא קמייתא דמס' יומא לך משלך א' למ"ד ד] כביכול אם היה אפשר להעשר לצור בשל יחיד בשלך הייתי רוצה יותר משלהם ה]: שאני התם. גבי חצוצרות דאמר קרא לך לך תרי זימני: כעין. בדיל דמתרגמינן אבצא: גיסטרון. ו] לייטו"ן

תורה אור

ל"א מיט"ל: סמי דידך. דקאמרת דרבי יוסי ברבי יהודה מכשיר בשל ז] בעץ ופסל בשל עץ: א"ל. רב פפא לרב יוסף בין ח] למר ובין למר רבי ורבי יוסי בר"י כללי ופרטי דרשי כדאמרינן לקמן ועשית מנורת כלל, זהב טהור פרט, מקשה תיעשה מכל מקום חזר וכלל: מה הפרט מפורש. זהב [שהוא חשוב] אף כל דבר חשוב כגון כסף אבל אבר ובעץ לא: א"ל. רב יוסף לרב פפא סמי דידך הכא מקמי שאתה שונה דר' יוסי פוסל בשל עץ ורבי (א) ט] נמי מכשיר בשל אבר ובעץ: ועשית מנורת כלל. דמשמע מכל דבר: של חרס. שהוא פחות מכל הכלים ואינו ראוי אפילו למלך בשר ודם: לא ס"ד. י] דהאי דידך מתרגא דקאמר ר' יוסי פוסל בשל עץ: אין לו זהב. למנורה: תבנית היכל. למדת אורך ורוחב וקומה שתהא דומה לו בשלשתן: אכסדרה. אין לה מחיצה רביעית וכן אולם: כנגד אולם. יא] שהיה רוחבו [עשרים וגובהו ארבעים] כדאמרינן בשמעתא קמייתא דעירובין (דף ב.): אבל עושה. יב] המנורה של חמשה או של ששה קנים או של שמנה יג] דאינו דומה למנורת מקדש שאם היה שבעה קנים: ושל שבעה קנים לא יעשה ואפילו של שאר מיני מתכות. שאינו יד] זהב משום דדומה לשל מקדש שהרי הוא כשר בשאר מיני מתכות: אף של עץ לא יעשה. שהרי הוא כדרך שעשו מלכי בית חשמונאי טו]: בבעץ. בדיל אשטיי"ן: שפודים דקרא. משום זקן אחד: סרגלים טז] ושפרם. מחתת שלשה טפחים פרח ציורין שחוקקים הצורפים זהב בעומק במנורות ובכלים: וטפחיים חלק. בלא שום צורה הרי ה': וטפח שבו. מלך אחד של מנורה גביע ומלך שני כפתור שמ"ל ומלך יז] שני פרח וזהו אחד מן הגביעים וכפתורים ופרחים שבגוף אמצע של מנורה דכתיב ובמנורה ד' גביעים משוקדים כפתוריה ופרחיה והדרינן לקמן כפתוריה תרי ופרחיה תרי לבד אותן (ד') שבכל קנה וקנה וטפחיים חלק הרי ח' וטפח כפתור הרי ט': ושני קנים יוצאים. מן הכפתור אחד אילך כו': שבהן יח] שלש גביעים וכפתור ופרח. שלא היו בגוף המנורה אלא תרי כפתורים ותרי פרחים כדכתיב כפתוריה ופרחיה יט] וחד (חד) פרח אוקימנא בטפח הסמוך לטפחיים חלק הראשונים: אלכסנדרים. שעושים באלכסנדריא של מצרים וארוכין: ונמצאו גביעים כו'. מפרש לקמן: תמני

ולגיס הן וקרויס מדרנ"ש: תפוחי סכרתיים. מקום: פרחי העמודים. ציורין שמציירין בעמודים:

יומא ג:

ר"ל מכשיר

סוכה ה' סוטה יח

[סוכה סס]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה א"ל רב יוסף וכו' ורבי נמי מכשיר. נ"ב כצ"ל:

ר"ה כד. ע"ז מג.

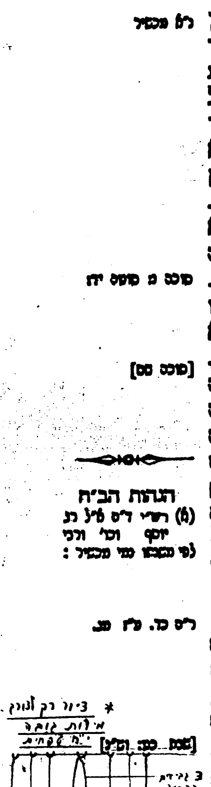

וסוף בגוף המנורה ד' גביעים ותרי כפתורים ותרי פרחים הס' כ"ל

נ"ל וחד כפתור וחד פרח וחד גביע אוקימנא ל"ש

שיטה מקובצת

[א] יוסף חסורי לא רב פפא בריה דרב יוסף קמיה דרב יוסף: [ב] אכסדרה כנגד אולם.

באולם ואינו כן אלא י"א אמות היה לפני ההיכל במזרח שלא היה בתך שום דבר ולפנים היה חומה גבוה מאה אמה וארכה מאה אמה מצפון לדרום והיה עוברת אותה חומה ט"ו אמה לדרום וט"ו רוחב ההיכל והתאים והמסיבות ותן בית החליפות מקום לגנוז שם הסכינים ובאמצע היה פתח גובהו ארבעים אמה ורחבו כ' אמות כדאיתא בשמעתא קמייתא דמסכת עירובין: ג] אלא דאתי לאתויי: ד] למ"ד כביכול משלך אני רוצה אם: ה] משלהם והאי פלוגתא בריש מס' יומא: ו] גיסטרון ליטרון ל"א מיט"ל ותיבת לייטו"ן נמחק: ז] בשל אבר ופסל: ח] בין מר ובין מר: ט] ורבי מפני שאני שונה דרבי יוסי מכשיר בשל עץ ורבי פוסל גבי בשל: י] דהאי דידך מתרצא דאמרת דרבי יוסי: יא] כנגד אולם שהוא דומה לו בשלשתן: יב] עושה הוא מנורה: יג] שמנה שאינו של זהב: טו] חשמונאי לסקרש הס"ד: טז] הרגלים מתחת והפרח עליהן שלשה טפחים: יז] שלישי פרח: יח] שבהן גביעים באותן שלשה טפחים היו ג' גביעים מתוך ארבע דכתיב ובמנורה ארבע גביעים וכפתור אחד ופרח אחד ולא היה בגוף והשאר נמחק: יט] ופרודה חד כפתור וחד פרח אוקימנא:

מבנה

טלגית להסביר למה חצוצרות של משה כשרות רק לו

נושא

עשיית המנורה (והמשכן-טאב כלי שרת) מחומרים שונים

מבנה

ב' ברייתות (חלוקות) שבהם חולקים רבי ור' יוסי ברבי יהודה בדינן איזה חומרים ראויים

נושא

תיאור המנורה

נושא

שיטה מקובצת